

N V P

1 6 3 7

Rep. XXXVI, 8. no. 398

9507

11795

PHYSICAE

GENERALIS

PRÆCEPTA

*Quae thesium loco in disputa-
tionibus esse pos-
sunt,*

Decerpta ex prælectio-
nibus Physiologicis
publicis

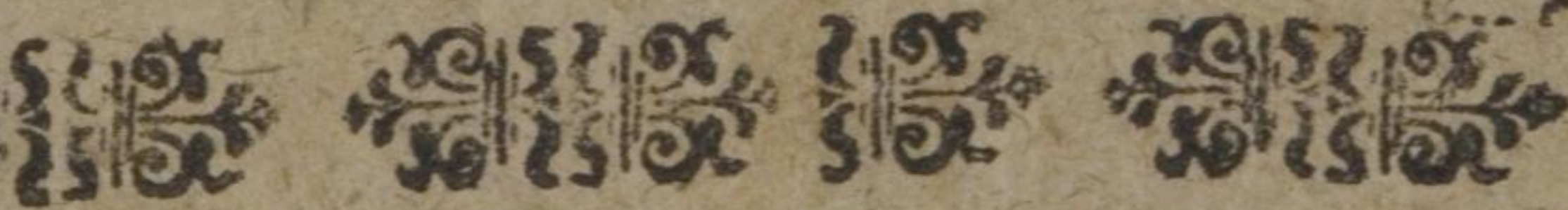
CASP: BARTHOLINI
Pro juniorum memoriâ

ROSTOCHI

*Apud Johannem Hallervordium
Bibliopolam.*

TYPIS MAURITII SAXONIS.
Anno clc lcc xxv.

B.

Genere, iugenio, literis
armis Nobiliss. Viro

D N. CHRISTIAN
FRISIO,

DOMINO DE KAD

*GERULP, &c. Presidi a
Hafniensis amplissimo,*

Domino & fautori cu
primis colendo.

*Hanc Epitomen dica
cupit*

CASP. BARTHOL

PROOEMIUM

De definitione & divisione
Physicæ.

Physica est sciē-
tia corporis natu-
ralis, ut natu-
ralis.

Definitum aliā

*philosophia secunda & naturalis, scien-
tia naturalis, Physiologia &c. dictum est
φυσικὴ φυσικῆς, à natura.*

*Genus est Scientia propriè dicta, vel
certa rerum per causas cognitio. Subje-
ctum scientificum est corpus naturale;
quod commune subjectum sic proprium,
cum additur; quatenus naturale vel
quatenus ex materia & forma constat.
Finis est subjecti hujus cognitio, ejus-
demq; principiorum & affectionum.*

*Dividitur Physica in partem
communem & propriam.*

A 2

Com

Communis vel generalis est
agitur de principiis & affectionibus
corporis naturalis. Specialis de corpo-
ris naturalis speciebus, ut
corpora.

Simplicia

{ Caelum & caelestia
}pora
{ Elementa

{ Imperfectè ut Meteora.

Mixta

{ Inanimata
} { Mineralia
} { Metalla
} { Lapidès & c.

Per-
fectè
suntq;

{ Sensibili-
} { bilia ut
} { planta, Fru-
} { ctus
} { Animi-
} { mata
} { Sensibilia,
} { omnis generis
} { Animalia.

CAP. I.

De primis corporum, naturalium principijs, adeoq;
de Natura.

Pincipia sunt quæ non fiunt ex alijs, nec ex se invicem, sed ex illis omnia fiunt.

Suntq;, tria: Materia, forma, & Privatio. Priora duo sunt principia constitutionis, rei generatæ, per se, &c. Ultimum per accidens. Omnia tria sunt principia generationis & transmutationis.

Spagyricorum tria principia, Sal Sulphur & Mercurium, ut sensibilem admittimus, non ut prima.

Materia prima est principium passivum, & primum uniuscujusq; rei naturalis subjectum ex quo aliquid fit, cum insit non secundum accidens

privatio) & cum aliquid corrumpatur, ultimò in idem resolvitur.

Definiunt; alias *massa elementum*
Mater, *Sylva*, *foemina turpe* &c. (causa)
 per creationem non per generationem
 est enim *materia prima* ingenerabilis
 incorruptibilis. Et ejus finis. 1. Formam
 & accidentia recipere. 2. Esse subjectum
 transmutationis. Potentiam enim habet
 ad varias formas successivè recipiendas.

Est autem potentia materiae a se
 universalis seu remota, id est, prope
 ad omnes formas indistinctè. alia passiva
 eularis seu propinqua ad unam aliquam
 formam præcedente per naturale
 quod agens dispositione.

Conditiones & proprietates materiae
 sunt. 1. Quod sit ingenerabilis. 2.
 incorruptibilis. 3. Substantia in potentia
 Mere passiva. 4. Per se informis. 5. Apparet
 formæ. 6. A forma realiter in-
 generabilis.

Privatio est absentia formæ

tu

naturalis producendæ in subiecto apto
 recipere. *Intelligitur ergo absen-*
te forma non logica ejus quæ fuit vel es-
se debuit; sed Physica; ejus quæ futura
est, Estq; vel uniuersalis, omnium for-
marum absq; discrimine; vel particula-
ris & propinqua quæ hic intelligitur, &
mutatur per prævias alterationes in ma-
teria; formasq; adueniente interit.

Forma est principium activum
 in composito naturali, quod cum
 adjuncta materia constituit ut unum
 per se; eiq; essentiam & nomen lar-
 gitur, estq; causa operationum in co-
 mpositis propriarum.

Dicitur aliàs species εἶδος, λόγος
 τῆς εἶδος, ἡ δὲ δειγµα, exemplar seu
 idea character, terminus & d. finitio,
 ἐντέλεχος, hoc est, perfectio vel actus.
 Platoni divina soboles.

Intellige autem hic formam substantialem & informantem (non assistentem, ut nauta navi assistit) quæ ex potentia materie educitur, id est, quando materia per varias alterationes satis est disposita.

Finis primus est compositio latitudinis actum & essentiam. A primo ordine ei dare 1. Appellationem. 2. Definitionem 3. Existentiam determinatam 4. Operationem.

Affectiones ergo & proprietates sunt 1. Materiam informare 2. Operationes varias efficere 3. Ex materia potentia educi 4. Esse totam in toto & totam in qualibet eius parte. 5. In sensu non currere. 6. Magis & minus non recipere, &c.

Forma autem alia est generica, ut in multis speciebus communis; alia specificum unius speciei individuis communis; alia numerica, quæ propria unius individui

Haec

tractatus de materia & forma, ma-
 xime prout sunt principia essen. i. vel ac-
 tum constituent: nunc ut sunt principia
 affectionum v. g. motus & quietis in re
 constituta, veniunt sub nomine naturæ.
 Natura enim dicitur primario de forma,
 secundario & propter formam de mate-
 ria, unde forma est magis natura quam
 materia.

Natura est principium & causa
 motus & quietis ejus in quo est pri-
 mo per se & non secundum acci-
 dens.

Naturale opponitur fortuito, morali,
 adoptivo, adventitio, voluntario, vio-
 lencio vel contranaturali, artificiali &
 præternaturali, supernaturali & c.

Sensus definitionis est: ubi unque re-
 veritur motus (id est quævis mutatio: vel
 quivis motus, maxime localis) vel quies
 seu possessio illius ad quod fit motus, ibi
 natura in causa est; modo motus fit ejus
 in qua est, unde cause externe elimi-

nantur. v. g. Ars, à qua varia mo-
 modificatio. Natura autem quovis mo-
 arte solâ est præstantior (tanquam
 stantia accidente) non arte cum nat-
 juncta.

Primò: excludit causas organicas.
 Reliqua verba excludunt quæ per accidens
 sunt causa motus.

Dividitur natura in principium pas-
 sivum & activum, vel materiam &
 formam. Natura autem primariò est
 activum & agit. 1. Semper cum nunquam
 sit otiosa. 2. Necessariò in libertate car-
 tibus, ut ignis necessariò urit. 3. Accur-
 ordinè atq; successivè; non enim facit
 cum. 4. Nihil frustra sed propter finem
 s. Determinatè, & vitat infinitum.
 Parcè in rebus præstantioribus: inces-
 non deficit in necessariis; nec
 abundat in super-
 fluis.

CAP. II.

De Causis corporis natu-
ralis externis adeoq; de Fa-
to, Fortuna, Casu, Mon-
stris.

Nam haecenus de internis materia
& forma, Externæ sunt Effi-
ciens, (atq; ad efficientem uni-
versalem referunt Fatum) & finis For-
tuna & casus sunt causæ per accidens.
Monstra sunt effectus naturæ per acci-
dens, vel potus defectus.

Efficiens est causa externa à qua fit
motus. Ejus divisiones videantur in En-
chiridio Metaphysico.

Fatum aliud est i. Theologicum,
atq; Dei de rerum eventibus decretum
consistens in præcipiendo agendo permit-
tendo detrimendo. Bona sunt ratio-
ne deareti in agendo & præcipiendo possi-

ii. Mala in permitiendo & determinando in finem bonum. 2. Astrologicum sunt vires corporum caelestium & inuentia in haec inferiora de quibus in Astrologia, quid & quantum possint. 3. Secundum, estque connexio absoluta & inflexibilis causae primae cum secundis, ita voluntates hominum tam ad bona quam ad mala necessitate quadam instigantur. Quod dogma tollit omnem contingentiam, consultationem, honestas leges, & straneas facit. DEUM autorem peccati blasphemè statuit, &c. 4. Philosophicum Aristotelicum est ordo vel dispositio causarum & naturalium causarum, & inueniam providentiam exsequentium.

Finis est causa externa propter quam res fit, quaeque agens ad agendum movet. Estque primum in intentione ultimum in executione.

Divisiones putantur ex Metaphysica
 Conditiones omnium causarum

m. n.

omnes sunt. 1. Unius effectus plures esse
possunt cause. 2. Cause esse sibi invicem
possunt cause, licet non in eodem genere.
Cause saepe in unum coincidunt. Ut
anima est forma hominis, efficiens ope-
rationum, &c. 4. Idem eff. potest con-
trariorum causa. 5. Secundæ causa non
gunt sine prima, &c.

Fortuna est causa per accidens eo-
rum quæ per electionem fiunt, raro
ad alicujus finis gratia.

Difert à casu quod illa tribuatur
tantum agentibus per electionem, id est
omnibus; hic oratione carentibus.

Dividitur in bonam cujus effectus
est bonus, & malam, cujus malus.

Monstrum est effectus naturæ
per accidens, vel potius defectus, à
solita secundum speciem dispositio-
ne degenerans, propter aliquod prin-
cipium corruptum. Dicitur à mon-

strando vel monendo, scilicet res futu
 Finis enim est peccata nostra argueret
 penam futuram prenunciare.

Efficiens 1. Infausti siderum con
 sus Angeli boni & mali ex Dei perm
 &c. 2. Vis formatrix in semine pecc
 3. Fortis imaginatio in parentibus p
 fertim matre concipiente vel grav
 4. Caloris vel humiditatis excessus vel de
 ctus. 5. Uterus malè dispositus &c.

Materialis causa est Semen &
 diversi generis (unde variæ virtutes
 matricese invicem obturbant, ut
 versa species referantur) vel unus qui
 potest abundare, vel deficere, vel distri
 in partes diversas & diffuere. &c.

Dividuntur monstræ. Ex loco, ut
 sint terrestria vel marina, &c. 2. Ex ob
 jecto, ut sint in meteoris, vel fossilibus
 & mineralibus, vel plantis, vel anim
 bus & homine. 3. Ex accidentibus
 quantitate vel qualitate, in quantitate
 po

est esse excessus vel defectus: ut homo
 eps, uno digito vel sex, corpore nimis
 ali vel grandi &c. Quoad qualitatem,
 rium esse potest in figura, situ &c. Et
 tenus de principis vel causis rerum
 naturalium; sequuntur actiones ean-
 dem, seu Accidentia.

CAP. III.

De affectionibus corporis
 naturalis in genere, & in spe-
 cie de iis quæ desumuntur ex catego-
 ria Quantitatis, de ipsa quantitate,
 loco, tempore & oppositis, infi-
 nito, vacuo, &c.

Affectiones corporis naturalis
 communiter dividuntur in in-
 ternas & externas. Internas nu-
 merant Motum (cui quies opponitur &
 nttum. Externas locum cui opponunt
 ncum & tempus.

Suf-

Sufficientius sequentium. cat. g.
 Accidentia sunt: Quantitas, locus,
 tempus, qualitas (prima, secunda,
 tertia) relatio, actio, passio, quae
 motum includunt tum lae dictum
 generationem & corruptionem
 strictè; ut alterationem, augmen-
 tationem, diminutionem & motum
 localem.

Quantitas est accidens corpori
 Physici primum, finitum, habet
 partes extra partes, in quas di-
 potest.

Per quantitatem hanc intellige tres
 dimensionem seu extensionem, secundum
 longitudinem, latitudinem, & altitudi-
 nem seu profunditatem.

Finitum: infinitum enim quan-
 te in naturâ nullum actu datur.
 tur tamen infinitum potentiâ (quae
 quam planè in actum transit.) & ve-

atione, ut numerus, cui semper aliquid
 di potest, quantumvis magnus fuerit;
 el divisione, ut magnitudo, in cuius di-
 sione nunquam ad minimum perveni-
 potest.

Hinc infinitum est extra quod sem-
 er aliquid potest accipi.

Regulæ de quantitate. 1. Quantita-
 nulla est efficacia. Fluit enim a mate-
 a principio passivo. Omne etenim mate-
 tum est quantum. 2. Quantitatis vel
 mensionis penetratio nulla naturali
 rtute dari potest, sed solâ divinâ: &
 in modus est inexplicabilis.

Locus est extremum corporis
 continentis primum, immobile.

Hæc affectio non est omnium corpo-
 rum naturalium, sed tantum corrup-
 bilium & caducorum, subcælestium,
 alia etiam sunt astra quæ sub parte
 quæ cæli sunt) sensibilia & nobi-
 lissima

lium, quibus cause locationis sunt necessarie, nempe, conservatio ratione quantum corporis locantis, & contiguitas propter unitatem mundi.

Dicitur enim aliquid esse alicubi.

1. Repletive, ut Deus qui ubique est, replet omnia replet & essentia & virtute & Majestate ac potentia, &c. non mensuratur quantitate; modo tamen imperperscrutabili. Unde versus: Entes, præsentem, hic & ubique potenter.
2. Definitive definiatur aliquid esse in aliquo ubi non sit extra illud ubi eo tempore, ut angelus aliquis qui jam est Bergis, non Hafnie. Competit hic modus: 1. Principue spiritibus, 2. Corporibus gloriosis, 3. Ultimo corpori mundano, extra quod cum nullum sit corpus aliud continens locans, dicitur in aliquo ubi esse in loco. Nonnunquam tamen laudatione locus pro quo ubi sumitur.

circumscriptivè ut circumscribatur &
 contineatur ab alio corpore exteriori. Et
 propriè tantùm est in loco supra desi-
 gnato: & vel per se, ut corpus continuu-
 m habens magnitudinem. vel per ac-
 cidens ratione alterius, ut partes ratione
 totius, accidens ratione subjecti, anima
 ratione corporis, &c.

Dicitur extremum, extremitas ter-
 restris vel superficies concava, proximè
 adgens, ambiens, continens locatum,
 locus est æqualis locato, æqualitate
 superficiem. Extrema enim contiguorum
 sunt simul.

Dicitur corporis continentis, id est,
 continentis seu ambientis, quod aliquando
 est unicum, ut planta partim est in
 terra, partim in aere. Ex locis autem
 partialibus fit unus locus totalis & aggre-
 gatus, toti locato respondens.

Dicitur primum; id est proximum

&

Et immediatum; ut designetur locus
prius. Communis enim locus potest
locus locatorum; ut cum dicimus
In mundo, in templo, &c.

Dicitur immobile, scilicet ratio
locati mobilis. Quando enim hoc
tatur, non simul nec tali motu eju
moveretur nisi per accidens: aut
cus artificialis, ut vas cum aqua
ta moveri potest.

Hæc genuina loci essentia est. H
tur ergo qui locum putant esse aut
riam aut formam rei, aut aliam
sam aliquam, aut intervallum
tium aliquod intra superficiem
continentis, aut basin aliquam
substratam, aut dispositionem
corporis partium convenienti
inter se ordinarum: quibus non
veniunt.

Conditiones loci & axiomata
sequuntur.

Locus non est de essentia locati,
 extraneum & peregrinum accidens
 adhærens quidem locato, sed extra lo-
 catum adhærens seu adjuvans. 2. Est
 separabilis à locato. 3. Proprius est
 immobilis. 4. Est locato contiguus. 5.
 continet locatum & ambit undique.
 6. eoq; localis locato, non major nec
 minor. 7. Ad eum naturaliter unum-
 bodque fertur, in eoque confer-
 tur & quiescit. *Intellige verò locum*
naturalem non violentum, ad quem vi-
detruditur, ut cum lapis sursum de-
scenditur. 8. Plura corpora esse possunt
in uno loco communi, non verò pro-
pter, nisi sint entia aggregata, ut cor-
porum vestita, &c. Unum autem cor-
pus in pluribus locis totalibus esse non po-
test vi naturali; ac virtute divina seu
supernaturali potest: quo respectu colli-
gitur omnis contradictio, quam imperitior
invenit ratio.

Par-

*Partes vel differentia loci sunt
 sursum, deorsum, dextrorsum, sinist
 sum, retroponē.*

*Vacuum in natura nullum est.
 Esset enim spatium mane in quo
 est corpus. Natura vero potius agit
 contra ordinem suum facit, ut
 gravia ascendant, & levia descen
 quam ut vacuum admittat.*

*Tempus est mensura motus
 dum prius & posterius.*

*Ut alicubi dicitur aliquid esse
 ceter, sic etiam perdurare in existi
 ut triplex durationis sit mensura
 Tempus, ævum, & æternitas. Tem
 propri est mēsurā durationis in re
 turalibus, corporeis generibus & o
 tibilibus, atque habentibus initium
 nem. Ævum (quod nonnunquam
 propriē, modo pro æternitate, in
 tempore accipitur) rebus competi
 tium habentibus sed non finem,*

spirituales, Angeli & animæ. Aeternitas propriè competit soli Deo, nec principium nec finem habenti; imo est ipsa eternitas.

Dicitur, quod sit Mensura vel numerus (numeratus seu Physicus) motus quævis, præsertim localis & huiusmodi præcipuè cælestium corporum, unde distinctio temporis in annos, menses, &c. non exclusis aliis motibus tam naturalibus quàm artificialibus, aut horologiis, &c. Metitur autem tempus motum per quietem per accidens.

Dicitur, secundùm prius & posterius. Sunt termini à quo & ad quem ut in motu. Partes temporis sunt præteritum & futurum. Instans enim momentum, vel tò vñ non est temporis pars, sed copula, coherètia vel cõnexio, quâ certissimo cõmuni partes temporis inter se

copu-

ulantur. Partes illæ temporis
sunt permanentes, adeoq; tempus
non est ens permanens, sed successivus
quod non totum simul existit, sed
fluxu & successione perpetua.

Conditiones & axiomata de tem-
pore sunt. 1. Tempus est continu-
um. 2. quoddammodo idem (ob communi-
tatem durationem in rebus tempori subi-
ectis) & quoddammodo diversum ratione
prioris & posterioris. 3. Mensuratur
per se, & a motu mensuratur per
se. Sic dicimus; Sol est in medio
Ergo hora est. 4. & vice versa 4.
Tempus non est merum ens rationis, etiam
certæ ejus distinctiones ab intellectu
manent. 5. Tempus habet initium
et finem, ideoq; non est æter-
num.

CAP. IV.

de qualibus corporis natu-
ralis, & initiò de primis qua-
litatibus.

Qualitas corporis naturalis est
manifesta vel occulta. Illa est
prima vel secunda. Qualita-
tes primæ vel primariæ præter
rem, sunt due activæ, calor, & fri-
giditas; & duæ passivæ, humiditas & sic-
citas. Secundæ vel ex primis ortæ, sunt
qualitates tactiles, & reliquorum sen-
suum objecta. Occultæ vel obscuræ, aliàs
sympathicæ qualitates dividuntur in Sym-
pathiam & Antipathiam.

Lux est qualitas corporis lucidi,
& ipsum est lucidum, & alia illu-
minat agitq; in ea. Lumen verò est
vago lucis in corpore diaphano tan-

B quam

quam medio, in instanti recepta & pressa. Hoc ergo lucis effectum est & simulacrum, est q̄ in medio; lux vero in medio; lux vero in corpore lucido tanquam subjecto. Lumen præterea est qualitas accidens partim reale, cum sit aliquid extra operationem intellectus, partim intellectualis seu spirituale cum non moveatur motum subjecti, sed pendeat ab agente quo producitur.

Lux alia noctu tantum apparet, ut pedula, quercus putrida, oculorum fetor &c. alia & interdiu & noctu, est q̄ ignis, vel astrorum. Hoc vel proprium mutuatitium.

Oppositum sunt Tenebræ, quæ lucis privatio. Umbra autem est innutio luminis interposito opaco.

Utilitates lucis sunt. 1. Medium

annare in visione. 2. Omnia vivificare & re-
solvere.

Calor est qualitas prima activa
congregans homogenea & disgre-
gans heterogenea. Homogenea his
est que aliquo modo uniri possunt : ut
cera, butyrum, & alia liquabilia uni-
ri possunt. Sic vice versa he heterogeneis.
calor in fodinis separat aurum à terra,
& partes aureas congregat, &c.

Effecta caloris per se & prima-
ria sunt : 1. Calefacere. 2. Congregare
homogenea & disgregare heterogenea.
Effecta per se sunt : rarefacere,
resolvire, diducere, ampliare, attenuare,
coquere, digerere, maturare, attra-
here, incidere, solvere, colliquare.
Effecta per accidens sunt 1. Con'en-
sare ; indurare & siccare ; per humidã
vaporum evaporationem. 2. Humẽ-
ctare,

Et are, liquefaciendo frigore concretum. 3. 1.
 gefacere, educendo nempe calorem vel
 sumendo.

Effectum mixtum & commune est
 rumpere, quod fit inflammando &
 do.

Calor, vel est elementaris vel
 stis vel vitalis, qui tamen specie non
 runt,

Frigiditas est qualitas prima
 va, tam heterogenea, quam hom
 genea congregans. Sic frigus in
 stramina, lapides & c. in unum massa
 git.

Effecta primaria & per se
 Frigefacere. 2. Homogenea &
 rogenea congregare. Secundari
 se sunt: cogere & densare, adstringere
 crassare, obstruere, stupefacere, sensu
 motum impedire.

Effecta per accidens sunt 1. 1.
 facere, cogendo videlicet & obst

lorem, ne egrediatur. Vocant *ἀντιπύρε-
σις*. 2. Resolvere & humidare: ut li-
quet in lacrimis frigore expressis. 3. Exsic-
care, ut in glacie.

Effectum mixtum est corruptio, quæ
jugulando & stupefaciendo.

Humidum est quod suo termino
difficiliter, alieno facile terminatur.
Estque vel aqueum & crassius cum fri-
gilitate; vel aereum & tenuius cum mo-
derata caliditate.

Effecta primaria. 1. Humidare.
Quod in definitione dictum, Secundaria.
1. Aqueum calorem & igneum extinguit:
aerem nutrit. 2. Aqueum replet corpora &
flatur. 3. Impedit liquefactionem. 4. Calo-
rem obtundit. 5. Putredinem & corrupti-
onem facile efficit.

Siccum est, quod suo facile, alie-
no termino difficiliter clauditur. Est-

A

3

que

que vel terrestre & crassum, vel igi-
um & tenue.

Affecta primaria sunt. 1. Sicca
2. Quod definitio exprimit. Secunda
ria. 1. Caloris vim promovere &
re. 2. Siccum terrestre repugnat in
mationi. 3. Siccum putredini &
ruptioni resistit. 4. Indurat. 5. Ex
rat.

CAP. V.

De qualitatibus secundis
& primò de tactilibus &
visilibus.

ualitates secundae sunt ob-
sensuum. Quae verò tactibus
objecta dicuntur qualitate
ctiles, quas communiter refertur

aliquam primam tanquam originem,
ex sequentibus in specie liquet.

Levitas definitur qualitas secunda
orta à calore plerumque, apta sursum
ehere. Gravitas à frigore, deorsum
provens.

Raritas definitur qualitas secunda,
orta ut plurimum à calore, partes ha-
bens non probe inter se compactas.
Densitas à frigore & crassitie, partes
habens bene compactas.

Tenuitas vel subtilitas definitur
qualitas secunda à calore, siccitate
& raritate, partes habens penetran-
tes & subtilios. Crassities à frigore
densitate ut plurimum oriri puta-
tur.

Durities est qualitas secunda à sicci-
tate orta, partes habens difficulter ta-
ctui cedentes. Estque durum, vel fra-
gile, vel flexile. Mollities ab humi-
ditate, vel aquea vel aerea, ha-
bens

bens partes facile tactui cedentes.

Lævitas seu glabrities est æqualis
superficie, tactui grata. Asperitas
partes habet prominentes & tactui
offendentes. Hanc siccitati, illam
humiditati vulgò acceptam referunt.

Lubricitas ob humiditatem tactui
facile effugit.

Ariditas à siccitate, partes humidas
pauca expertes habet.

Lentor est tenax lubricitas, sicut
in pice; cui contraria est Friabilitas.

A varietate & densitate derivat
Philosophantium perspicuitatem & opacitatem,
cum tamen aqua pellucida
rarefacta autem in vaporem opaca.

Est autem Diaphanum per quod
lumini patet transicus. Talia corpora
pellucida sunt cœlum, aer, aqua limpidissima.

a, vitrum, crystallus, glacies, alumen, cor-
 u, gemmae quaedam, humores & tunicæ
 ulorum, &c.

Oritur perspicuitas ex equalitate super-
 fierum equaliter subtensarum, adeoq;
 partium equa coherencia & unione.
 Contra opacitas ex superficierum confu-
 sione. Sunt ergo perspicuitas & o-
 pacitas affectiones profunditatis.

Qualitas visibilis est color. Color
 autem est lux opaca. Hoc est, lux opaca
 iuxta & modificata colorem præ se fert.
 Lux enim est visibile splendidum. Color
 verè lux quasi silens absq; fulgore: adeo
 color sit lux non intensa, sed imbecillis
 & extincta que varie modificata, in va-
 rios abit colores, & quò minor, eò nigro
 propinquior.

Finis coloris est esse visus objectum.

Dividitur color. 1. Alius est verus
 B § realis

realis seu permanens, de quo jam dictum
 alius apparens, intentionalis, spiritus
 seu transiens, pendens à principio exteriori
 ad cuius mutationem (non verò subiecti)
 mutatur. Vel: Realis est qui fit ex
 per opacitatem modificatâ. Apparens
 specie lucis vel lumine & tenebroso
 opaci imagine.

2. Ratio visibilitatis, aliud est
 le majus ledens oculum: aliud æquale
 ficiens; aliud minus, neutrum præstan-

3. A metallis: aliis aureus, plumbus
 beus, &c.

4. A plantis, aliis Roseus, Viola
 &c.

5. Ab animalibus, aliis murinus,
 racinus &c. & animalium partibus,
 eburneus, luteus, &c.

6. A locis, aliis Tyrias: Hispanus
 &c. Et elementis aliis aqueus, igneus
 &c.

7. Colores in se sunt lucidi vel obscu-
 Lucidi sunt omnes præter nigrum, &
 qui sub nigro sunt: ut cineritius, &c. In
 bedine est summa lux (respectivè) opa-
 as minima: Contra in nigredine. In
 bro lux opacitatem superat. In flavo
 tensa lux est & non planè remissa opa-
 as.

Divisio in extremos seu simplices, &
 medios seu mixtos nulla est. Illos enim
 cant album & nigrum; hos, reliquos o-
 nes: ac si ex illis miscerentur. At omnes
 ores sunt æquè simplices, & omnes ex
 ria complicatione luci & opacitatis ge-
 rantur. Latè autem cum Aristotele il-
 simplices vocare licet, quia à maxima
 minima pendent luce; hos medios, quia
 medio modo se habent.

Commodius: alii sunt primarii, alii
 cundarii. Illi simpliciores appa-
 nt, ad quos revocari possunt alii omnes
 B 6 secund-

secundarii tanquam degeneres. Et p[ri]marij sunt tantum quinque; hoc ordine: albus, flavus, ruber, cæruleus, niger. Accedunt alij viridem & purpureum: cum quibusdam tamen ille sit extenuatus cæruleus, & alij fiat ex cæruleo & flavo; hic ex rubro, cæruleo & albo arte conficitur.

Albedo est calor constans plurimum luce, paucissima opacitate; maxime visibilis, adeoque visum disgregans, et lædens. Ejus gradus varij sunt: niveus, lacteus, marmoreus, &c.

Proprietates sunt 1. Visum disgregare & lædere, quia excellens visibile est. Non quovis colore imbui (ob copiam pororum) nigrum e contra nullum imbibit colorem. Rerum albarum adpectu efferantur a vitiis malis pituitosa, ut ursus.

Nigredo est color constans luce paucissima, opacitate summa; minime visibilis. Gradus sunt: Piceus, fuscus, &c.

Proprietates sunt 1. Radios visivos co-
 ere & congregare. 2. Irritare animalia
 melancholica adspicientia, ut cervos.

Flavedo est color ex intensa luce,
 & non plane remissa opacitate. Est q̄
 abcdini proxima, adeo q̄, ejus propieta-
 tum particeps, Gradus sunt: fulvus, flam-
 meus, aureus, & c.

Rubor est color constans modica
 luce & opacitate, luce tamen opaci-
 satem superante. Gradus sunt: Sanguine-
 us, roseus, corallinus, & c.

Proprietates sunt: melancholicis, ut
 terrorem, timorem incutere: sanguinea au-
 tem animalia irritare, ut Elephantem,
 aurum & c. hominem verò ob mediocritate-
 m exhilarare.

Cæruleus est color constans modica
 luce, opacitate pluscula. Est q̄
 nigri vicarius ei q̄ vicinus. Unde pro-
 prietates nigri participat. Proprietas
 præterea est animum delectare & visum,

Gradas sunt: Glaucus, Casius, &c. HA
 revocatur viridis, qui oculos maxime
 creat.

CAP. VI.

De reliquis qualitatibus
 sensilibus, sapore, odore
 & sono.

Sapor est qualitas secunda mixta
 ex humido & sicco vi caloris, gge
 stum afficere apta.

Materia vel subjectum saporis
 siccum cum humido mixtum, vel humi
 dum per siccum percolatum. Humid
 autem predominatur ut plurimum, uti
 cum in odore.

Efficiens est calor humidum de
 quens & cum sicco miscens. Debilis erit

alor intelligendus, cum sapor aliquis dicitur esse à frigore.

Finis est 1. Esse objectum gustus. 2. Animal edocere quenam sint ad nutrimentum idonea. 3. Indicare temperamenta in rebus sapidis.

Sapidum (cui opponitur insipidum) vel est temperatum, ut dulce, vel intemperatum, quod calidum vel frigidum, Calidum est; vel cum materia tenui ut acre, quod vehementius, dicitur acutum; vel cum crassa, & est amarum vel salsum. Frigidum (respective, vel calidum deficiens) cum materia tenui est acidum; cum crassa est austereum. Et hæc sapida sunt simplicis saporis. Multi saporis, infiniti ferè sunt; ut acido dulcis, dulcamarus, &c.

Dulcedo est sapor simplex ex moderatis calore sicco terrestri, & humido potissimum aereo

Dulcia ergo sunt temperatè calida

☉

& humida, ideoq; 1. Gustui grata, visceribus amica, & nutritioni aptissima. 2. Inne concocta. 3. Rarefacientia & abstergentia. 4. Maturantia, emollientia, laxantia &c.

Dulcis Sapor est lacteus, melleus, aquosus, vinosus, &c.

Acrimonia est sapor simplex materia tenui & sicca ab immoderato calore ortus, linguam & fauces pungens, erodens & adurens, ut inasperare, &c.

Amaritudo est sapor per vehementem calorem (minorem tamen quam in acredine) in crassa & terrestri materia.

Ejus vires sunt: Calefacere, exsiccare, detergere, attenuare, meatus expurgare, dissolvere, penetrare, putredini resistere &c.

Salsedo est sapor ex multo humido aqueo & sicco terrestri crassissimo

constans, ortus à calore vehementi & exsiccante : at minus quam in acrimonia.

Vires sunt calefacere, siccare, moderate abstergere, abluere & expurgare, moderate penetrare, digerere, incidere, nonnihil mordere, putredini resistere, gustum gratum modo afficere, &c.

Aciditas est sapor in humido & secundo tenuioribus per calorem debiliorem eductus (vel frigiditatem respectivam.)

Vires sunt frigefacere, exsiccare, repellere, penetrare, incidere, attenuare, aperire, contrahere ventriculum, adeoque appetitum excitare.

Austeritas est sapor in materia crassa per calorem debiliorem productus, Dicitur aliàs stipticus, & ponticus, & cum vehementior est, acerbus.

Vires sunt: frigefacere, siccare, incras-
crassare,

crassare, adstringere, constipare, exasperare, fluxiones repellere, &c.

Odor est qualitas secunda, ex o
lido & sicco prædominante resultans
olfactum movens

Efficiens ergo est calor, & vel int
nus blandè miscens calidum cum humi
vel externus, resolvens corpora odorata
ut exhalent.

Materia proxima est siccum cum
mido mixtum, ita tamen ut siccum præ
minens, quod mixtum dicitur sapidum
eo quod odoratum sit sapidum.

Finis est 1. Esse objectum olfactus
Esse aliquando indicium saporis. 3. Re
cere & confortare cor & vitales spiritus
cerebrum, adeoq; ingenium & memoriam
& in genere ad sanitatis custodiam faci
re. 4. Ad delectationem hominis faci
re.

Odor dividitur in extremum &
dium. Extremi sunt gratus seu

is, & ingratus seu foetidus, qui amaro
 sapore apud Aristotelem analogus est.
 Intermediis sunt: acris, celeriter ac fortiter
 sine fastidio sensum feriens; acerbus cum
 quadam mordacitate pungens, acidus,
 &c.

Sonus est qualitas patibilis succes-
 siva, orta ex aeris vel aquæ interce-
 ptione vel elisione sonantium corpo-
 rum collisionem insequente, sensum
 auditus movere apta,

Dicitur successiva est autem quid
 successivum, non intrinsece ut motus, sed
 per accidens & analogice, quia à motione
 pendet.

Subiectum, vehiculum vel. medium
 est aer vel aqua, in quo tanquam subje-
 cto (non in corpore sonante) recipitur so-
 nus; sed prius intercepto, eliso vel fracto.

Efficiens est collisio corporum so-
 nantium. In sono enim actuali requi-
 runtur

runtur tria Medium per quod sit motus
corpus quod percutit, & percussum.

Finis 1. Esse objectum auditus. 2. Ad
lectationem hominis facere, quod de h
monico sono imprimis verum.

Sonus est extremus vel medius. 2
le est vel gravis, tarde multoq; tempore
ditum movens; vel acutus, celeriter & p
co tempore.

Deinde sonus alius est simplex &
vobis, qui directe per aerem fertur
que evidenti percussione; alius reflexus
seu multiplicatus, & dicitur Echo, quod
resonantia, estque sonus evidente
auditum reflexus, ob aliquod durum
& cavum oppositum. Si ergo plura
loca opposita concava & tortuosa, plura
etiam fiet Echo.

Præterea sonus vel est violentus
à corporibus ab extrinseco principio in
cem concussis: vel naturalis. Hic ver

IN 2

animatorum ut tonitru: fragor ligno-
rum &c. vel animatorum, & dicitur
vox quæ vel articulata, constans certis
literis & syllabis, & sermo dicitur; vel
non articulata, ut brutorum.

CAP. VII.

De qualitatibus tertiis sive
occultis, adeoq; de Magia
naturali in gene-
re.

Qualitas occulta est potentia
quædam naturalis latens, qua
res naturalis aliquid agit vel
patitur, cujus causa ex primis
vel secundis qualitatibus reddi ne-
quit.

Ut

Illt magnetis occulta potentia est
 here ferrum, quod aliis lapidibus imp
 bile.

Dicuntur hæ qualitates, form
 item totius substantiæ, virtuales, sp
 fice &c. proficiscuntur vel immed
 à forma substantiali cuiq; individuo
 priâ, vel mediatè ex petulari temp
 mento rei cuiusque quæ idonegãtia
 tur.

Exactior cognitio harum virium
 turalium est pars Magiæ naturalis,
 dictæ, ut distinguatur à diabolica
 &c.

Est enim magia naturalis qual
 tum in rebus naturalibus vulgò in
 gnitarum rarior scientia, quæ ag
 tia & patientia naturalia invicem
 applicare novit, ut homo in adm
 tionem rapiatur.

Ejus duo sunt fundamenta &

rura: Phyzica, sub quâ Medicina est & Mathematica.

Dividuntur qualitates occultæ in Sympathiam & Antipathiam.

Sympathia est occultus quasi amor & mutua cognatio, vel conspiratio inter res naturales.

Antipathia e contra est occulta reum discordia & repugnantia, quâ una alteram averfatur aut lædit.

Suntq; Sympathie & antipathie. 1. Inter inanimata, ut mineralia; metalla, &c. 2. Inter inanimata & animata. 3. Inter plantas ipsas. 4. Inter plantas & animalia. 5. Inter animalia ipsa. Sunt etiam aliæ in rebus cum morbis aut partibus corporis humani, de quibus Medici.

CAP.

CAP. VIII.

De Relatione, Actione
Passione corporum natura-
lium.

Relatio est quâ corpus naturæ
ad aliud refertur. Estq; con-
nuitas vel contiguitas.

Continuum est cujus extre-
ma sunt unum. Contignum est
cujus extrema sunt simul. *Vel: Contiguitas est rerum quantitate separatarum tactus.*

Est autem contactus alius im-
mediatus, alius mediatus.

Immediatus seu corporalis & man-
stus vel est sine actione, vel cum ac-
tione.

Sine actione, est cum duo corpora, & figura, & magnitudine distincta ex-

atibus suis seu superficiebus se mutuò
 agunt absq̃, ulla actione vel passione ut
 duæ domus se invicem tangunt.

Cum actione, est quando duo corpora
 se tangunt, ut invicem agant & pati-
 ur, ut cum lac vino miscetur.

Mediatus, virtualis vel occultus est.
 quando unum corpus movet aliud per di-
 stantiam aliquam, virtute non superficie
 ingens. Sic cœlestia corpora agunt in
 inferiora.

Actio Physica est accidens, quo
 corpus naturale agit in patiens, sibi-
 illud assimilare studet. Vel: Agere
 movere ad contrariam patienti quali-
 tatem. Pati est mutari ad contrariam qua-
 litatem.

Mutua enim est inter patiens & a-
 ctio, quæ dicitur actio reciproca, re-
 sponsio & repassio.

C

Et

Et coniungitur actio & passio
realiter sunt unus motus Quate-
nim motus ab agente prodit, dicitur
quatenus in patiente recipitur, passio

Agentis conditio est :
patienti quodammodo simile, quoda-
modo dissimile. Hoc est: conveniunt g
subjecto, seu materia, & differant
per forma: ut sunt contraria.

Patientis conditio est : ut
Proportionem agenti z. Dispositionem
beat ad patiendum: nam actio non re
secundum conditionem agentis, sed
dum dispositionem patientis.

Actio, ut contactus, alia
mediata, alia immediata.
enim actio Physica fit per

am, videlicet vel corporalem vel virtu-
m.

Deinde alia est immanens vel ma-
s in agente, ut nutritio &c. alia tran-
s ab agente in externam materiam,
e hujus considerationis est.

CAP. IX.

e motu & quiete, item
que de Mutatione.

Motus est actus entis in po-
tentia, quatenus in potentia
est. Vel: Actus mobilis qua mo-
bile.

Definitum hic strictè sumitur,

C 2

no 3

non latè aut generationem & corruptionem includit.

Dicitur actus, scilicet imperfectus quem res fit) Entis, id est, ejus quoad potentia ad majorem perfectionem.

Est autem unus idemq; motus ad mobile & moventis. Mobilis subiective effectivè moventis. Movens autem necessario requiri indicat axioma: quid movetur ab alio movetur licet principio vel interno vel externo.

Et præterea ad modum requiruntur Subjectum, terminus à quo quem.

Terminorum conditiones
1. ut sint oppositi. 2. ut sint divisi
hoc est mobile in motu sit partim in principio à quo, partim in termino ad quem.

Efficiens motus universalis in

primus moter; finita, sunt corpora cœle-
 stia. Particularis est cuiuslibet corporis
 motus.

Materia seu subjectum est corpus mo-

Forma seu ratio formalis motus est
 illa progressio seu fluxus continuatus
 successivus ad formam vel actum,
 quæ res habere potest. Ubi verò succes-
 siva & divisibilitas, ibi tempus & secundum
 tempus & posterius. Unde axioma: Nullus
 motus fit in instanti, sed in tempore &
 successivè.

Finis est ut corpus variis mutationibus
 sit obnoxium & varias assequatur for-

Dividitur motus propriè dictus & an-
 definitus: 1. In Actionem, diminu-
 tionem, alterationem, & motum
 naturalem. 2. In naturalem, animale,
 & vegetabile.

Naturalis est à principio interno, ut

est motus lapidis deorsum: Est q̄ in iⁿ iⁿ
remissior, in fine fortior.

Animalis dependet ab anima in iⁿ iⁿ
mali. Est q̄ in principio tardior, in m^o iⁿ
concitator, in fine languidior.

Violentus est à principio externus
lapidis in altum projecti. Hic motus
est diuturnus: quia est contra naturam
subjecti mobilis.

3. Ratione temporis, in regula
& irregularem. Ille est equè velox
principio, medio, & fine. Hic contrà.

4. Secundum partes mobiles, in iⁿ iⁿ
formem & difformem. In illo m^o iⁿ o
secundum omnes partes equaliter m^o iⁿ v
tur. In hoc inæqualiter.

5. Motus alius est p^o q̄ iⁿ v
alius per accidens, ut accidens

subjecto, partis cum toto.

Motui opponitur quies vel immobili-
tas, hoc est motus vel privatio vel perfe-

Primo modo quies est privatio vel
privatio motus in subjecto apto mo-
tu recipere. Secundo modo: Quies est
perfectio & finis motus, vel possessio
sive aut quasi formæ.

Reliqua de quiete ex opposita natura
motus intelliguntur.

Mutatio vel Transmutatio strictè sum-
pta pro substantiali, non latè pro quovis mo-
tu Generationem & corruptionem
in se comprehendit.

Differunt enim mutatio & motus. 1.
Illa est de non ente in ens; hic, de subjecto in
subjectum, vel de ente in ens. 2. Illa fit in in-
stanti; hic successivè. 3. Hic mutat tantum
modum rei actu existens. Illa v.g. genera-

C 4 tio

rio, producit id quod actu antea non erat

4, In hoc termini utrique sunt
privi; in illa alter privativus.

CAP. X.

De mutatione in specie
nempe de generatione
& corruptione.

Generatio est transmutatio
tius, non manente aliquo
libili in subiecto eodem

Est mutatio à non esse ad esse, per unam
materiam cum forma, id est, quia nova
substantialis acquiritur; ut cum ex
ne humano, fit homo qui antea non

Corruptio est mutatio a s

non esse, per separationem mate-
 riæ à forma. Vel: quando forma sub-
 stantialis abjicitur.

In definitione generationis intellige non
 privativum seu non ens non simpliciter,
 sed ad aliquid quod est ens potentia,
 terminus à quo vel privatio forma in-
 ducenda.

Sunt hæ duæ mutationes ita invicem
 connexæ, ut perpetuò una alteram comi-
 tur. Unde axioma: In substantiis, uni-
 versè generatio est corruptio alterius, &
 vice versâ.

Efficiens remota secundùm Deum
 sunt cœlestia corpora. Unde illud: Sol &
 Luna generant hominem.

Forma definitione est explicata.

Materia ex qua remota & prima pro-
 pinqua sunt elementa.

Subjectum quod generatur vel cor-
 rumpitur est totum compositum.

C S

Finis

Finis est specierum conservatio.

CAP. XI.

De motu in specie.

Auctio sive accretio est motus à minori quantitate ad maiorem. Decretio est motus à maiori ad minorem.

Termini ergo sunt major & minor quantitas.

Alteratio est motus, in quo eo sensibili subjecto manente, alterae qualitates mutantur. Hoc est: novitas acquiritur, vel vetus abjicitur.

Dividitur 1. Secundum species quali-
 um primarum & secundarum; ut sunt
 factio, rarefactio, &c.

2. In mediatam & immediatam, in
 actionis & passionis.

3. In absolutam, quâ simpliciter nova
 qualitas acquiritur; & comparatam, quâ
 qualitas non nova, sed intensior vel remis-
 sior acquiritur.

4. In perfectivam & corruptivam.

Causa efficiens est omne corpus alte-
 rans, v. g. calefaciens in calefactione. Sub-
 iectum est corpus qualitatum capax. Fi-
 nis internus est acquisitio nove qualitat^{is}.
 externus & ultimus est generatio & cor-
 ruptio.

Latio est motus, quo corpus a-
 du ubi vel spatium acquirit.

C S

Ejus

Ejus requisita sunt: Movens, mobile, terminus à quo, terminus ad quem, medietas aptum, tempus & successio
 &c.

Dividitur motus localis. 1. In vultum, qui minori temporis fit spatio, tardum, qui eodem temporis spatio tardius ad terminum venit quam alius.

2. In simplicem & mixtum. Simplicis est rectus vel circularis.

Rectus fit per lineam rectam, in celo nihil respondeat nisi punctum, que vel à medio seu sursum, qui levis est proprius; vel ad medium seu deorsum, qui gravium.

Circularis est qui in orbem ducitur circa centrum suum non sursum neque deorsum, & à centro æqualem semper rationem distantiam.

Simplex motus simplicium est corpus-
 um; aliquando vere mixtorum ob aliquod
 & predominans elementum.

Mixtus seu compositus est ex recto
 & circulari, diciq; potest obliquus: ut nu-
 mium, ventorum, animalium, &c.

3. In naturalem, violentum, &
 mixtum.

Mixtus apparet in lapide vi de-
 rufo.

Naturalis est à principio inter-
 no, & fit secundum naturam mobilis, vel
 secundum naturam eius propensione. Ut levia se-
 cundum naturam feruntur sursum, gravia
 deorsum. Est q; hic in principio remissior, in
 fine celerior ratione medii aeris vel aquae.

Motus violentus est à prin-
 cipio externo; fitque contra naturam
 mobilis. Ut cum lapis sursum fertur.

C 7

In

In hoc motu principium fervet, medium
per, ultima frigent.

Estque quadruplex 1. Pulsio, quæ
mobile à movente propellitur. Ut si
impulsio, expulsio, projectio, percussio.
2. Tractio, quæ movens ad se trahit mobile
celerius quam suâ naturâ movetur. 3.
Vectio, cum corpus mobile vehitur non
se, sed per aliud. Ut navigatio, equita-
portatio &c. 4. Verrigo, volutatio
circumgyratio, cum mobile in gyrum ve-
tur, ut in rota molari.

Differunt autem in corporibus sphae-
ricis volutatio & gyratio. In hac res manet
in eodem loco rotatur in orbem: in illa
transiens de loco in locum alias
atq; alias nobis obver-
tit partem.

CAP. XII. & ult.

De Mundo.

H Actenus de principiis & affectionibus corporum naturalium. Sequuntur species, (in speciali Physica pertractanda) quarum collectio Mundus dicitur.

Mundus est systema cœli, elementorum, & eorum quæ in iis continentur, à Deo ex nihilo creatum, in sui gloriam & hominum utilitatem.

Definitum Græcis & Latinis ab ornatu dictum exactè definiri nequit. Mundus enim est ens collectivum seu per aggregationem, adeoq; ens vel unum per accidens: itaq; forma eius est accidentalis non substantialis loco generis posita, nempe Systema, compages, collectio, vel ordo, & dispositio, &c.

Mate.

Materia mundi constituendi erat nihil. Mundus enim creatus est ex nihilo. Materia mundi constituti materia vel partes materiales sunt omnia corpora naturalia quae in mundo.

Efficiens est Deus qui mundum liberrimâ voluntate, non necessitate quadam produxit.

Finis DEI gloria & hominum utilitas. Omnia enim omnino corpora in mundo in hominis usum condita sunt. Mundus cum finis habeat rationem boni, Mundus erat bonus & perfectus ratione quantitate, efficientis, virtutis, figurae, dispositio, ornatus, varietatis specierum, &c.

Affectiones sunt. 1. Magnitudo infinita est, uti & ejus essentia.

2. Numerus. Mundus unicuique. Licet plures per divinam potentiam potuerunt, possunt, poterunt.

3. Ubi finitum ob magnitudinem si-
tam. Locus autem Physicus mundo non
competit: quippe extra quem aliud corpus
continenens vel locans non est.

4. Tempus, ubi notanda, 1. Creatio
mundi in tempore. Mundum enim eternum
constituere, infinitum introducit actu, a quo ipsa
Philosophia Aristotelis abhorret. 2.
Quanto tempore mundum DEUS creave-
rit, videlicet. 6. dierum spatio. 3. Quo anni
tempore creatus sit mundus, videlicet Au-
tumnali: quod colligitur ex festo collectio-
nis frugum, quod erat in exitu anni:
ex mense Thisri, Septembri respondente,
cuius anni fuit initium, usq; ad liberationem
ex Ægypto. 4. Quanto tempore haecenus
duraverit, videlicet secundum pluri-
mos 5564. ab initio mundi ad hunc 1617.
Quot duraturus sit; praebet scriptura
requirere.

6. Con-

6. *Conditio, est corruptibilitas, inis-
ritus & finis mundi; quem futurum
passim testatur scri-
ptura.*

IND D

INDEX CAPITUM.

PROOEMIUM
DE DEFINITIONE
ET DIVISIONE
PHYSICAR.

Cap. 1. De primis corporum naturalium principis, adeoq; de natura.

Cap. 2. De causis corporis naturalis externis, adeoq; de Fato, Fortuna, Casu, Monstris.

Cap. 3. De affectionibus corporis naturalis in genere, & in specie de iis que desumuntur ex categoria quantitatis, de ipsa quantitate, loco, tempore, & oppositis: infinito, vacuo, &c.

Cap. 4. De qualitatibus corporis naturalis, & initio de primis qualitatibus.

Cap. 5. De qualitatibus secundis, & primo de tactilibus & visibilibus.

Cap.

INDEX Cap.

Cap. 6. De reliquis qualitatibus sensibilibus
sapore, odore, & sono.

Cap. 7. De qualitatibus tertiis sive occultis
adeoq; de Magia naturali in genere.

Cap. 8. De Relatione, Actione & passione
corporum naturalium.

Cap. 9. De motu & quiete, itemq; de Mutatione
tatione in genere.

Cap. 10. De mutatione in specie, nempe
generatione & corruptione.

Cap. 11. De motu in specie.

Cap. 12, & ult, De Mundo.

F I N I S.

~~zu 524~~

Philos. B524^x

524^x

